

De synodale kerk

Kernvraag, kernthema's, richtvragen

Het Voorbereidingsdocument noemt in nrs. 26 en 30 de kernvraag en tien kernthema's met richtvragen voor de voorbereiding voor de bisschoppensynode "Voor een synodale Kerk: communio, participatie, missie" (2023, Rome).

De fundamentele vraag die deze raadpleging van het Volk van God stuurt, zoals in het begin vermeld, is de volgende: Een synodale Kerk die het Evangelie verkondigt, "reist samen": Hoe gebeurt dit "samen reizen" vandaag in uw specifieke Kerk? Welke stappen nodigt de Geest ons uit te nemen om te groeien in ons "samen op reis zijn"?

Tien te onderzoeken thematische kernen

Om de ervaringen te helpen belichten en op een rijkere manier bij te dragen aan het overleg, geven we hieronder tien thematische kernen aan die verschillende facetten van "doorleefde synodaliteit" verwoorden. Zij moeten worden aangepast aan de verschillende plaatselijke contexten en van tijd tot tijd worden geïntegreerd, toegelicht, vereenvoudigd en verdiept, met bijzondere aandacht voor hen die meer moeite hebben om deel te nemen en te antwoorden: het Handboek dat dit voorbereidend document vergezelt, biedt hulpmiddelen, routes en suggesties zodat de verschillende groepen vragen concreet kunnen inspireren tot momenten van gebed, vorming, bezinning en uitwisseling.

I. DE REIZENDE METGEZELLEN

In de Kerk en in de samenleving zijn we zij aan zij op dezelfde weg. Wie zijn in uw plaatselijke Kerk degenen die "samen op weg zijn"? Wanneer wij zeggen: "onze Kerk", wie maakt er dan deel van uit? Wie vraagt ons om samen op weg te gaan? Wie zijn de reisgenoten, ook buiten de kerkelijke grenzen? Welke personen of groepen worden uitdrukkelijk of feitelijk in de marge gelaten?

II. LUISTEREN

Luisteren is de eerste stap, maar het vereist een open geest en hart, zonder vooroordelen. Naar wie moet onze Kerk "luisteren"? Hoe wordt er geluisterd naar leken, vooral naar jongeren en vrouwen? Hoe integreren we de bijdrage van Godgewijde mannen en vrouwen? Welke ruimte is er voor de stem van minderheden, de afgedankten en de uitgesloten? Identificeren we vooroordelen en stereotypen die ons luisteren belemmeren? Hoe luisteren we naar de sociale en culturele context waarin we leven?

III. UITSPREKEN

Allen worden uitgenodigd te spreken met moed en parrhesia, dat wil zeggen met vrijheid, waarheid en naastenliefde. Hoe bevorderen we een vrije en authentieke stijl van communiceren binnen de gemeenschap en haar organisaties, zonder dubbelhartigheid en opportunisme? En in relatie tot de maatschappij waarvan wij deel uitmaken? Wanneer en hoe slagen we erin te zeggen wat voor ons belangrijk is? Hoe werkt de relatie met het mediasysteem (niet alleen katholieke media)? Wie spreekt er namens de christelijke gemeenschap, en hoe worden zij gekozen?

IV. SAMENLEVING

"Samen op weg gaan" is alleen mogelijk als het gebaseerd is op het gezamenlijk luisteren naar het Woord en de viering van de Eucharistie. Hoe inspireren en sturen gebed en liturgische viering ons "samen op weg gaan"? Hoe inspireren zij tot de belangrijkste beslissingen? Hoe bevorderen we de actieve deelname van alle gelovigen aan de liturgie en de uitoefening van de heiligende functie? Welke ruimte wordt er gegeven aan de uitoefening van de ambten van voorlezer en acoliet?

V. MEDEVERANTWOORDELIJKHEID IN DE ZENDING

De synodaliteit staat ten dienste van de zending van de Kerk, waaraan al haar leden geroepen zijn deel te nemen. Aangezien wij allen missionaire leerlingen zijn, hoe is iedere gedoopte geroepen om een hoofdrolspeler te zijn in de zending? Hoe ondersteunt de gemeenschap haar leden die zich inzetten voor de samenleving (sociaal en politiek engagement, wetenschappelijk onderzoek en onderwijs, bevordering van de sociale gerechtigheid, bescherming van de mensenrechten, zorg voor het gemeenschappelijk huis, enz.) Hoe helpt u hen om deze verbintenissen in een logica van zending uit te leven? Hoe wordt het onderscheid gemaakt tussen keuzes die met zending te maken hebben, en wie neemt daaraan deel? Hoe worden de verschillende tradities die het patrimonium vormen van vele Kerken, in het bijzonder de Oosterse, geïntegreerd en aangepast, met respect voor de synodale stijl, met het oog op een effectief christelijk getuigenis? Hoe functioneert de samenwerking in gebieden waar verschillende sui iuris Kerken aanwezig zijn?

VI. DIALOOG IN KERK EN SAMENLEVING

De dialoog is een weg van volharding die ook stiltes en lijden omvat, maar die in staat is de ervaring van personen en volkeren bijeen te brengen. Wat zijn de plaatsen en wijzen van dialoog binnen onze specifieke Kerk? Hoe worden de verschillen in visie, de conflicten, de moeilijkheden aangepakt? Hoe bevorderen we de samenwerking met naburige bisdommen, met en tussen religieuze gemeenschappen in de omgeving, met en tussen lekenverenigingen en -bewegingen, enz. Welke ervaringen met dialoog en gedeelde inzet hebben we met gelovigen van andere religies en met niet-gelovigen? Hoe voert de Kerk een dialoog met en leert zij van andere sectoren van de samenleving: de wereld van de politiek, de economie, de cultuur, de burgermaatschappij, de armen...?

VII. MET DE ANDERE CHRISTELIJKE DENOMINATIES

De dialoog tussen christenen van verschillende belijdenissen, verenigd door één doopsel, heeft een bijzondere plaats in de synodale reis. Welke betrekkingen onderhouden wij met de broeders en zusters van andere christelijke denominaties? Op welke gebieden hebben zij betrekking? Welke vruchten hebben wij geplukt? 26. De fundamentele vraag die deze raadpleging van het Volk van God stuurt, zoals in het begin vermeld, is de volgende: Een synodale Kerk die het Evangelie verkondigt, "reist samen": Hoe gebeurt dit "samen reizen" vandaag in uw specifieke Kerk? Welke stappen nodigt de Geest ons uit te nemen om te groeien in ons "samen op reis zijn"?

VIII. GEZAG EN DEELNAME

Een synodale Kerk is een participerende en medeverantwoordelijke Kerk. Hoe bepalen wij de na te streven doelen, de weg om ze te bereiken en de te nemen stappen? Hoe wordt het gezag uitgeoefend binnen onze specifieke Kerk? Wat zijn de praktijken van teamwerk en medeverantwoordelijkheid? Hoe worden lekenambten en het nemen van verantwoordelijkheid door de gelovigen bevorderd? Hoe functioneren de synodale organen op het niveau van de Kerk in kwestie? Zijn zij een vruchtbare ervaring?

IX. ONDERSCHIEDEN EN BESLISSEN

In een synodale stijl worden beslissingen genomen door onderscheiding, gebaseerd op een consensus die voortvloeit uit de gemeenschappelijke gehoorzaamheid aan de Geest. Volgens welke procedures en methodes onderscheiden wij ons samen en nemen wij besluiten? Hoe kunnen deze worden verbeterd? Hoe bevorderen wij de deelname aan de besluitvorming binnen hiërarchisch gestructureerde gemeenschappen? Hoe articuleren we de consultatieve fase met de deliberatieve fase, het proces van besluitvorming met het moment van besluitvorming? Hoe en met welke instrumenten bevorderen we transparantie en verantwoordingsplicht?

X. ONS VORMEN IN SYNODALITEIT

De spiritualiteit van het samen op weg gaan moet een opvoedingsprincipe worden voor de vorming van de menselijke persoon en van de christen, van de gezinnen en van de gemeenschappen. Hoe vormen wij mensen, vooral degenen die binnen de christelijke gemeenschap verantwoordelijke functies bekleden, zodat zij beter in staat zijn "samen op weg te gaan", naar elkaar te luisteren en de dialoog aan te gaan? Welke vorming bieden wij aan voor het onderscheidingsvermogen en de uitoefening van gezag? Welke hulpmiddelen helpen ons om de dynamiek te lezen van de cultuur waarin wij zijn ondergedompeld en de invloed daarvan op onze stijl van kerk zijn?

Gebed voor de synode: Adsumus Sancte Spiritus

Elke zitting van het Tweede Vaticaans Concilie begon met het gebed Adsumus Sancte Spiritus, het eerste woord van het oorspronkelijke Latijn, wat betekent: "Wij staan voor U, Heilige Geest", dat al honderden jaren historisch wordt gebruikt op concilies, synodes en andere kerkelijke bijeenkomsten, en wordt toegeschreven aan de heilige Isidore van Sevilla (ca. 560 - 4 april 636).

Terwijl we dit Synodale Proces omarmen, nodigt dit gebed de Heilige Geest uit om in ons aan het werk te zijn, zodat we een gemeenschap en een volk van genade kunnen zijn. Voor de Synodale reis van 2021 tot 2023 stellen we de volgende vereenvoudigde versie voor, zodat elke groep of liturgische vergadering het gemakkelijker kan bidden.

Wij staan voor U, Heilige Geest, terwijl wij samenkomen in Uw naam.
Met U alleen om ons te leiden, uzelf thuis te maken in ons hart;
Leer ons hoe we moeten gaan en hoe we het moeten nastreven.
Wij zijn zwak en zondig; laten we wanorde niet bevorderen.
Laat onwetendheid ons niet op het verkeerde pad leiden,
noch partijdigheid onze acties beïnvloeden.
Laten we in U onze eenheid vinden,
zodat we samen naar het eeuwige leven kunnen reizen
en niet kunnen afdwalen van de weg van waarheid en wat juist is.
Dit alles vragen wij van U, die op elke plaats en tijd aan het werk zijn,
in de gemeenschap van de Vader en de Zoon, voor eeuwig en altijd. Amen.

Vlaamse tekst:

In oktober gaat de 'synode over synodaliteit' van start met denkgroepen wereldwijd. De paus stelt voor elke vergadering met dit gebed te beginnen.

Het *Adsumus Sancte Spiritus* is een beroemd gebed, toegeschreven aan de heilige **Isidorus van Sevilla** (6de-7de eeuw). Van oudsher wordt het gebruikt op concilies, synodes en andere kerkelijke bijeenkomsten. Ook elke zitting van het Tweede Vaticaans Concilie begon ermee. Het gebed nodigt de Heilige Geest uit om nu ook te werken in de talrijke groepen die overal ter wereld zullen nadenken over de vragen van het voorbereidend document, *zodat we een gemeenschap en een volk van genade mogen zijn.*

Zó klinkt het *Adsumus* in het Nederlands (in een licht aangepast vorm van het Latijnse origineel):

Wij staan voor U, Heilige Geest

*Wij staan voor U, Heilige Geest, in Uw naam komen we samen.
U die onze raadgever zijt, kom tot ons, sta ons bij woon in onze harten.
Leer ons wat we moeten doen, toon ons hoe we samen op weg kunnen zijn.*

*Behoed ons ervoor, kwetsbaar en zondig als we zijn, de richting kwijt te raken en verwarring te veroorzaken.
Laat niet toe dat onwetendheid ons op het verkeerde pad brengt.*

*Geef ons de gave van onderscheiding:
dat we ons laten leiden door wat waar en goed is zonder dat vooroordelen onze daden beïnvloeden.*

*Breng ons tot eenheid in U:
dat waarheid en gerechtigheid ons tot gids zijn op de weg naar het eeuwig leven.*

*Dit vragen we U, Gij die werkt in alle tijden en alle plaatsen,
in gemeenschap met de Vader en de Zoon, in de eeuwen der eeuwen.*

Amen.